

Årsrapport 2011

KOMMUNSTYRELSEN ÖVERGRIPANDE VERKSAMHET

Verksamheten har bedrivits enligt god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmålen och de finansiella målen är i allt väsentligt uppnådda

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt som rättvisande och årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt den kommunala redovisningslagen

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN

Revisionskontoret

www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 D, 1 tr.

Postadress: 105 35 Stockholm

Telefon: 08-508 29 000

Fax: 08-508 29 399

Till
Kommunstyrelsen

Revisorsgrupp 1 har vid sammanträde den 22 mars 2012 behandlat bifogade årsrapport. I rapporten redovisas resultatet av den granskning som har utförts under verksamhetsåret. I rapporten redovisas granskningsiakttagelser avseende kommunstyrelsens övergripande verksamhet och i bilaga iakttagelser avseende kommunstyrelsens egen verksamhet. Granskning av stadens bokslut och årsredovisning redovisas också i årsrapporten.

Årets granskningar har bland annat visat ett behov av förbättrad kontroll vid förlängning av entreprenadavtal för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen. Bland annat måste kommunstyrelsens samråd med de förvaltande stadsdelsnämnderna inför beslut om förlängning av entreprenadavtal förtydligas. Kommunstyrelsen måste även förvissa sig om att entreprenören uppfyller det befintliga avtalet innan förlängning sker.

Vår samlade bedömning, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, är att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål fullmäktige fastställt. Vi delar styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för kommunstyrelsens övergripande verksamhet. Vi emotser ett yttrande över årsrapporten från kommunstyrelsen senast 2012-08-31.

Stockholm den 22 mars 2012

På revisorernas vägnar

Bengt Akalla
Ordförande

Stefan Rydberg
Sekreterare

Innehåll	Sid
I	Årets granskning..... I
1.1	Samlad bedömning I
2	God ekonomisk hushållning 2
2.1	Finansiella mål..... 2
2.2	Verksamhetsmål 3
3	Stockholms stads årsredovisning..... 5
4	Intern kontroll, internbanken 6
5	Styrning, uppföljning och kontroll 6

Rapportförteckning

Granskning av delårsrapport 2011-08-31 (november 2011)

Årsrapport 2011 för kommunstyrelsen övergripande verksamhet (nr 1, mars 2012)

Bilagor

- Bilaga 1* Redovisning av granskningsresultat avseende årsredovisning 2011
- Bilaga 2* Revisionsrapporter under perioden april 2011-mars 2012
- Bilaga 3* Redovisning av granskningsresultatet avseende kommunstyrelsens egen verksamhet

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av kommunstyrelsens övergripande verksamhet avseende år 2011.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Stockholms stads huvudbokslut, årsredovisning och stadens sammanställda redovisning för år 2011
- Kommunstyrelsens styrning och uppföljning av stadens verksamhet och ekonomi

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av kommunstyrelsen.

Årsrapporten har faktakontrollerats av stadsledningskontoret.

Till föreliggande rapport redovisas i bilaga resultatet av 2011 års granskning för följande delar:

- Redovisning av granskningsresultatet avseende årsredovisning 2011
- Redovisning av granskningsresultatet avseende kommunstyrelsens egen verksamhet och granskningsresultatet avseende KF/KS-kansli

I.1 Samlad bedömning

Revisionskontorets samlade bedömning, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, är att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål fullmäktige fastställt. Vi delar styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Balansräkningen ger dock en inte helt rättvisande bild p.g.a. att det finns avsättningar som inte uppfyller kraven på god redovisningssed i enlighet med ny rekommendation från Rådet för Kommunal

Redovisning. Detta innebär dock ingen effekt på balansomslutningen eller årets resultat utan påverkar endast klassificeringen mellan eget kapital och avsättningar.

Vidare finns avvikelser mot gällande redovisningsprinciper när det gäller redovisning av exploateringsfastigheter och investeringar i annans fastighet. Att staden avviker i dessa fall har angetts under avsnittet ”Redovisningsprinciper” i årsredovisningen.

Vid granskningen av nämndernas interna bokslut för år 2011 har revisionskontoret konstaterat att alla nämnder bedöms ha rättvisande räkenskaper.

Utifrån genomförda granskningar under året bedömer vi att kommunstyrelsens styrning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet är tillräcklig.

2 God ekonomisk hushållning

Kommunallagens bestämmelser för god ekonomisk hushållning innebär bland annat att kommuner och landsting i sin budget ska ta fram mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning. Budgeten ska innehålla mål för såväl verksamheten som ekonomin.

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 9 a § granskat, om resultatet är förenligt med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning .

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Revisionskontorets granskning av nämndernas verksamhetsberättelser och årsredovisningen för staden totalt visar att kommunfullmäktiges verksamhetsmål i allt väsentligt har uppfyllts. Utöver verksamhetsmålen har kommunfullmäktige fastställt sex finansiella mål. Revisionskontoret konstaterar att fyra av de finansiella målen har uppfyllts.

2.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål. Utfallet för dessa mål redovisas nedan:

Mål	Utfall 2011	Uppnåfts 2011
Periodens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2011 ska uppgå till 0,1 mnkr.	678,7 mnkr	Ja
Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna inkl finansnetto ska inte överstiga 100 %.	97,4 %	Ja
Soliditeten ska vara oförändrad jämfört med bokslut 2010 (56,1 % exkl. pensionsåtaganden och 38,9 % inkl pensionsåtaganden)	51,7 % resp. 34,1 %	Nej
Kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader ska långsiktigt inte överstiga 7 %.	6,7 %	Ja
Budgetföljsamheten ska vara 100 %.	98,9/99,1 %	Ja
Prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara max +/- 1 %.	1,8 %	Nej

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret konstaterar att av de sex finansiella målen har fyra uppnåtts under 2011. Målet om soliditeten har inte uppnåtts då denna har minskat jämfört med bokslut 2010. Orsaken till detta beror främst på ökad upplåning för bolagen inom kommunkoncernen samt på stadens ökade investeringsverksamhet samt förändrad diskonteringsränta vid beräkning av pensionsskulden.

Målet om prognossäkerheten bedöms för stadens nämnder totalt och har inte uppnåtts under 2011. Revisionskontoret har också noterat att vissa enskilda nämnder har haft bristande prognossäkerhet under året.

2.2 Verksamhetsmål

Fullmäktige har fastställt tre inriktningsmål. Dessa är verksamhetsövergripande och gäller för samtliga nämnder och bolag. De tre inriktningsmålen är

- Staden ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Kommunfullmäktige har dessutom formulerat 13 mål för verksamhetsområdet (verksamhetsmål). Dessa verksamhetsmål ska konkretisera inriktningsmålen.

Kopplat till verksamhetsmålen har fullmäktige fastställt ett antal indikatorer. För flertalet av indikatorerna har kommunfullmäktige fastställt ett målvärde.

Utöver målen och indikatorerna finns kommunfullmäktiges aktiviteter, vilka är riktade insatser under en begränsad tidsperiod. Aktiviteterna ska bidra till måluppfyllelsen samt ha en ansvarig nämnd.

Revisionskontorets bedömning av stadens måluppfyllelse

Revisionskontoret har vid den årliga granskningen av stadens nämnder bedömt i vilken omfattning nämnderna har bidragit till att uppnå kommunfullmäktiges mål. Detta har bland annat skett genom att revisionskontoret har granskat hur nämnderna har arbetat med kommunfullmäktiges verksamhetsmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter.

Revisionskontoret delar kommunstyrelsens bedömning i årsredovisningen att fullmäktiges inriktningsmål uppnås och avseende verksamhetsmålen att tre av dessa uppnås delvis och att övriga mål uppnås. De tre mål som uppnås delvis kommenteras nedan.

Vad gäller verksamhetsmålet *Förskolor och skolor i Stockholms ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas* är revisionskontorets bedömning att målet endast uppnås delvis. Vår bedömning grundar sig främst på att årsmålen vad gäller skolornas kunskapsresultat och förutsättningar för kunskap och lärande (studiero mm) endast delvis har uppnåtts. Detta gäller även för flertalet av indikatorerna inom förskoleverksamheten.

Beträffande skolans verksamhet har fullmäktige fastställt 17 indikatorer och för dessa har årsmålen för 2 indikatorer uppnåtts, 13 har uppnåtts delvis och 2 inte alls. Grundskolan visar dock en förbättring sett till utvecklingen de senaste åren och då särskilt i de lägre årskurserna. För gymnasieskolan visar motsvarande jämförelse på små variationer mellan åren. Enligt revisionskontoret är det angeläget att se över mål och resultatstyrningen av skolans verksamhet och bland annat se hur de nationella målen ytterligare kan tydliggöras i den övergripande målstyrningen av skolan. Det stora antalet indikatorer som finns för skolans verksamhet kan göra styrning och prioriteringar otydliga.

Vår bedömning är att verksamhetsmålet *Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg* uppfylls delvis. Merparten av indikatorerna inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning baseras

på kommunövergripande brukarundersökningar. Resultaten från 2011 års brukarundersökningar når inte upp till fullmäktiges målvärden. Vidare är årsutfallet för antal nytillkomna omsorgslägenheter 30 lägenheter vilket ska jämföras med fullmäktiges målvärde på 100 st.

När det gäller verksamhetsmålet *Framkomligheten i regionen ska öka* är vår bedömning att målet uppnås delvis. Av kommunfullmäktiges åtta indikatorer som är kopplade till målet har två uppfyllts under året. Fyra av de indikatorer som inte uppfyllts mäter den procentuella förlängningen av restiden som ska minska under året. Restiden har däremot ökat jämfört med föregående år. Att framkomligheten inte förbättrats beror bland annat på att större ombyggnads- och underhållsarbeten pågått i och kring ytterstaden under 2011. Exempel på detta är Söderledstunneln, Norrtull, Citybanan och Essingeleden. Extra satsning med 125 mnkr på planerat underhåll under året har också bidragit till att dessa indikatorer inte uppfyllts.

3 Stockholms stads årsredovisning

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i enlighet med god redovisningssed.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsmed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Balansräkningen ger dock en inte helt rättvisande bild p.g.a. att det finns avsättningar som inte uppfyller kraven på god redovisningssed i enlighet med ny rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning. Detta innebär dock ingen effekt på balansomslutningen eller årets resultat utan påverkar endast klassificeringen mellan eget kapital och avsättningar.

Vidare finns avvikelser mot gällande redovisningsprinciper finns när det gäller redovisning av exploateringsfastigheter och investeringar i annans fastighet. Att

staden avviker i dessa fall har angetts under avsnittet ”Redovisningsprinciper” i årsredovisningen.

När det gäller den sammanställda redovisningen kan tilläggsinformationen förbättras genom att noter till resultat- och balansräkningens poster anges på samma sätt som kommunens samt redovisas jämte dessa. I nuvarande dokument finns endast noter till vissa poster. Dessutom bör det finnas noter till kassaflödesrapporten i de fall posterna inte går att utläsa ur resultat- och balansräkningen.

Vid granskningen av nämndernas interna bokslut för år 2011 har revisionskontoret konstaterat att alla nämnder bedöms ha rättvisande räkenskaper.

För en detaljerad redovisning av granskningen av årsredovisningen se bilaga 1.

4 Intern kontroll, internbanken

Revisionskontoret har med hjälp av externa finansrevisorer granskat intern kontroll avseende internbankens verksamhet inom enheten för redovisning och finansstrategi. Av granskningen framgår att den interna kontrollen är tillräcklig.

5 Styrning, uppföljning och kontroll

Nedan redovisas en kort sammanfattning av de granskningar som berör kommunstyrelsen utifrån styrelsens ansvar för ledning och samordning av den kommunala verksamheten samt att ha uppsikt över nämnderna och de kommunala bolagen. Dessa granskningar ligger till grund för revisionskontorets samlade bedömning av kommunstyrelsens verksamhet.

Styrning och kontroll av stora investeringsprojekt (rapport nr 10, november 2011)

Revisionskontoret har genomfört en granskning avseende om stadens styrning, kontroll och samordning av stora investeringsprojekt sker i enlighet med gällande regler och anvisningar.

Vid stora investeringsprojekt är ofta flera nämnder och bolag involverade. Detta ställer höga krav på samordning och dialog mellan de olika aktörerna under projektets olika delar, under både planering och genomförande.

Revisionskontoret har granskat exploateringsnämndens två projekt, Trafikplats Lindhagensgatan och Norra Djurgårdsstadens första etapp. I granskningen har även ingått att bedöma kommunstyrelsens uppföljning av projekten.

För styrning och kontroll av stora investeringsprojekt med en budget på 300 mnkr eller mer ska beslutad projektstyrningsmetod tillämpas. Revisionens bedömning är att det finns tydliga anvisningar och regler kring hanteringen av stora investeringsprojekt. När det gäller investeringsprojekt under 300 mnkr saknas motsvarande tydlighet. Kommunstyrelsen fick av kommunfullmäktige i budget 2010 i uppdrag att revidera stadens investeringsregler. Revisionskontoret kan notera att revideringarna inte har fastställts av kommunstyrelsen.

Granskningen visar att exploateringsnämnden styr och följer upp de två granskade projekten på ett tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsens uppföljning av projekten kan dock utvecklas. Den sker till stor del på en övergripande nivå. Projektens följsamhet till lagd tidplan och utgiftsbudget har betydelse för stadens likviditetsplanering. Det är därför angeläget att kommunstyrelsen gör mer systematiska uppföljningar av de stora investeringsprojekten.

Kommunstyrelsen har lämnat ett yttrande över rapporten och delar i stort de synpunkter som redovisas i rapporten. När det gäller frågan om att utveckla den ekonomiska uppföljningen framför kommunstyrelsen att det är en självklarhet att den ekonomiska uppföljningen av samtliga investeringsprojekt i kommunkoncernen ska ses som en process som kontinuerligt behöver utvecklas och förbättras.

Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen (rapport nr 2, januari 2012)

Revisionskontoret har granskat hur stadsdelsnämnderna styr, följer upp och kontrollerar att äldre på externt drivna vård- och omsorgsboenden får de insatser som beviljats och att de erbjuds en god och säker hälso- och sjukvård samt rehabilitering. Granskningen har omfattat tre stadsdelsnämnder. Även kommunstyrelsen och äldrenämnden har berörts av granskningen.

Granskningen har bland annat uppmärksammat stadsdelsnämndernas behov av stöd från kommunstyrelsen och äldrenämnden i arbetet med uppföljningen av att den äldre får den insats som hon/han har rätt till. Kommunstyrelsen behöver även vägleda nämnderna i hur de sanktionsmöjligheter som är inskrivna i entreprenadavtalen ska användas, t.ex. under vilka omständigheter som vite ska utgå och grunder för hävning. Det samråd som kommunstyrelsen har beslutat ska ske med förvaltande stadsdelsnämnd före beslut om förlängning av ett entreprenadavtal bör ske på ett tydligare sätt. Kommunstyrelsen bör även

förvissa sig om att entreprenören uppfyller det befintliga avtalet vid tidpunkten för förlängningen.

Rapporten har överlämnats till kommunstyrelsen för yttrande senast den 10 april 2012.

Skydd mot oegentligheter

Revisionskontoret har genomfört en granskning avseende skydd mot oegentligheter. Granskningen har förutom kommunstyrelsen också omfattat två stadsdelar. I denna rapport redovisas det som avser kommunstyrelsen. Syftet med granskningen har varit att bedöma hur kommunstyrelsen hanterar riskerna för oegentligheter.

I det förebyggande arbetet och att skapa en god kontrollmiljö är det viktigt med ett tydligt ställningstagande avseende oegentligheter. Genom olika styrdokument och uttalande av politiker och tjänstemän görs ställningstaganden. På tjänstemannanivå sker arbetet bland annat via stadsdirektören dels genom förvaltningschefsträffar där stadsdirektören förmedlar vad som gäller i staden och att det är viktigt att förebygga oegentligheter och dels genom samtal med förvaltningar och bolag det gäller efterlevnad av befintligt regelverk.

Inom områdena, mutor, representation och jäv finns riktlinjer som är kommunicerade i organisationen. Upphandlingsområdet är ett område där det finns risker för mutor och jäv. Detta lyfts inte fram i upphandlingspolicyn och det sker ingen hänvisning till gällande regelverk. Upphandlingspolicyn eller anvisningar bör kompletteras med detta.

Ansvar och roller när det gäller den interna kontrollen samt kontakt och rapporteringsvägar när det uppstår en misstanke om en oegentlighet eller konstaterad oegentlighet bedöms vara tydliga.

Granskning av pensionshantering

Revisionskontoret har översiktligt granskat stadens pensionshantering. Pensionsfrågor är i många avseenden komplexa och tillgången på arbetskraft av rätt kompetens är begränsad. Vår bedömning är att staden sammantaget synes ha en god kompetens kring pensionsavtal, pensionsadministration och tillhörande frågeställningar.

Handläggningsrutinerna avseende pensioner har historiskt varit dåligt dokumenterade. Ett utvecklingsarbete pågår dock och nu finns huvuddelen av

rutiner och processer kartlagda och dokumenterade i olika form. Några områden kvarstår dock att dokumentera.

Utifrån en översiktlig granskning är bedömningen att rutiner för rapportering av pensionsunderlag är ändamålsenliga och att den interna kontrollen bedöms vara tillräcklig.

Staffan Moberg
Stadsrevisor

Stefan Rydberg
Certifierad kommunal revisor

Bilaga I

Granskningsresultat avseende granskning av årsredovisning 2011

I denna bilaga redovisas granskningsresultat för de olika delar som ska ingå i en årsredovisning.

Förvaltningsberättelsen

I lagen om kommunal redovisning, 3 kapitlet, framgår att en förvaltningsberättelse ska ingå i årsredovisningen och i kapitel 4 framgår att denna bland annat ska innehålla följande:

- En översikt över kommunens verksamhet samt även sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer
- Samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet
- En redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten
- En bedömning av om balanskravet har uppfyllts
- Väsentliga personalförhållanden, särskilt sjukfrånvaron
- En utvärdering av målen enligt god ekonomisk hushållning

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

De olika delar som ska ingå i en förvaltningsberättelse finns i allt väsentligt redovisade i årsredovisningen. En övergripande analys av hur det ekonomiska utfallet förhåller sig till den budget som fastställts redovisas i förvaltningsberättelsen.

Förvaltningsberättelsen innehåller också en redogörelse över de enheter som ingår i den samlade kommunala verksamheten. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna i:

- Koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- Uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive kommunala entreprenader

Avsnittet om ekonomi innehåller en omvärldsanalys samt en ekonomisk och finansiell analys. I den ekonomiska analysen för staden lämnas en redogörelse och analys av årets resultat med förklaringar till intäkts- och kostnadsutvecklingen jämfört med föregående år. Vidare redovisas uppgifter om stadens samlade pensionsåtaganden samt om pensionsmedelsförvaltningen.

Investeringsredovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska förvaltningsberättelsen innehålla en samlad redovisning av stadens investeringsverksamhet.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

I förvaltningsberättelsen finns en redovisning av investeringsredovisningens utfall per nämnd samt en redovisning av större investeringsprojekt med förklaring till avvikelser. Orsaken till detta är att en rad förskjutningar uppstod för ett flertal projekt inom investeringsplanen under 2011.

Nämndernas nettoinvesteringar uppgår till 3 869 mnkr (3 292 mnkr år 2010), vilket är 860 mnkr lägre än budget. När det gäller klassificering drift/investering finns några mindre avvikelser mot god redovisningssed då investeringar i de kommunala bolagen SISAB och Micasa AB:s fastigheter understigande 500 tkr ska redovisas som en driftkostnad enligt beslut i kommunfullmäktige. Detta har angivits som en avvikande redovisningsprincip i årsredovisningen. Vidare har noterats brister när medel har utdelats från centrala anslag. Bland annat har 1,5 mnkr för mätinstrument felaktigt bokförts som en driftkostnad som konsekvens av att medel tilldelats från central medelsreserv. Staden bör se över sina rutiner angående fördelning av centrala anslag så att bokföring kan ske enligt god redovisningssed.

Driftredovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska förvaltningsberättelsen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

En övergripande analys av budgetutfallet finns redovisad i förvaltningsberättelsen. Här framgår bland annat att skatteintäkter och utjämnung visar ett överskott jämfört med budget på 894 mnkr och att aktieutdelningen blev 548 mnkr lägre än budgeterat (detta beror på att den budgeterade aktieutdelningen från Stockholms Stadshus AB på 750 mnkr inte har tagits ut).

Stadens nämnder redovisar ett överskott mot budget med 394 mnkr efter resultatöverföringar, stadsdelsnämnderna redovisar en positiv avvikelse med 7 mnkr och facknämnderna samt kommunstyrelsen redovisar en positiv avvikelse på 387 mnkr.

Balanskravet

I resultaträkningen samt i förvaltningsberättelsen redovisas att staden uppnår balanskravet och att årets resultat enligt balanskravet uppgår till 678,7 mnkr.

Årets resultat uppgår till 881,3 mnkr, från detta belopp har vissa poster räknats bort, vilket framgår av den balanskravsutredning som redovisas i förvaltningsberättelsen.

På intäktssidan har reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar räknats bort. Vidare finns enligt kommunallagen möjlighet att ange andra synnerliga skäl att inte räkna med vissa kostnader. Den kommun som använder sig om regeln om synnerliga skäl ska i sin förvaltningsberättelse eller i sin budget redovisa motiven till detta. Staden har angett synnerliga skäl för att räkna av kostnader på 147,3 mnkr som ska disponeras direkt av eget kapital enligt beslut i kommunfullmäktige 2002, 2006 och 2010. Dessa kostnader avser följande (mnkr):

Kostnader Kompetensfonden	0,1
Kostnader E-tjänster	89,1
Vision Järva och Vision Söderort	58,1

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret har granskat upprättad balanskravsutredning och kan konstatera att denna är uppställd enligt reglerna i Kommunallagen.

Resultaträkningen

Enligt lagen om kommunal redovisning 5:1 framgår att resultaträkningen ska redovisa samtliga intäkter och kostnader och hur det egna kapitalet har förändrats under året.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets resultat. Resultaträkningen är uppställd i enlighet med lagen om kommunal redovisning och noter finns i tillräcklig omfattning. Interna transaktioner har eliminerats korrekt.

Nedan redovisas stadens resultaträkning för 2011 och 2010.

Resultaträkning (mnkr)	2011	2010
Verksamhetens intäkter	9 563	9 639
Jämförelsestörande intäkter	785	1 206

Verksamhetens kostnader	42 372	41 178
Jämförelsestörande kostnader	153	1 134
Avskrivningar	742	667
Verksamhetens nettokostnader	32 919	32 135
Skatteintäkter + statsbidrag o utjämning	33 826	32 417
Finansnetto	543	1 479
Jämförelsestörande finansiell kostnad	312	
Resultat efter skatter och finansnetto	1 137	1 762
Ianspråktaga avsättningar	365	166
Avsättningar	620	980
Årets resultat	881	948

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 9 563 mnkr och har minskat med 76 mnkr (-7,8 %) jämfört med 2010. Vid periodiseringskontroll har inte noterats några avvikelser av betydelse.

Som jämförelsestörande intäkter redovisas realisationsvinster vid försäljningar med 785 mnkr.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 42 372 mnkr och har ökat med 1 194 mnkr (2,9 %) jämfört med 2010. Vid periodiseringskontroll har inte noterats några avvikelser av betydelse.

Som jämförelsestörande kostnader redovisas främst förbrukning av medel från tidigare års disposition av Eget kapital med 147 mnkr.

Avskrivningar

Redovisade avskrivningar uppgår till 743 mnkr. Årets nettoinvesteringar uppgår till 3 869 mnkr och avskrivningarna täcker 19 % av dessa. Detta är en låg nivå och innebär sannolikt att utrymmet för framtida driftkostnader kan komma att tas i anspråk för att finansiera investeringar.

Skatteintäkter samt statsbidrag och utjämning

Skatteintäkterna uppgår till 32 503 mnkr och har ökat med 1 466 mnkr jämfört med 2010 (4,7 %). Slutavräkning för 2010 samt prognostiserad slutavräkning 2011 har blivit bättre än tidigare prognoser och uppgår till 119 mnkr respektive 615 mnkr. Nettoinkomsten för generella statsbidrag och utjämning uppgår till

1 323 mnkr och har minskat med 57 mnkr jämfört med 2010. År 2010 fanns dock ett tillfälligt konjunkturstöd som uppgick till 807 mnkr.

Finansnetto

Finansnettot är positivt och uppgår till 230 mnkr och har minskat med 1 249 mnkr jämfört med 2010. Detta beror främst på att staden beslutad att inte ta ut någon aktieutdelning (750 mnkr) från de kommunala bolagen. Som jämförelsestörande finansiell kostnad redovisas ränta pensionsskuld hänförlig till ändrad diskonteringsränta 2011 (312 mnkr).

Avsättningar

Under året har avsättningar tagits i anspråk med 364 mnkr. I årsredovisningen redovisas nya avsättningar med 620 mnkr. De nya avsättningarna avser främst infrastrukturella bidrag. För ytterligare kommentarer se avsnittet om avsättningar under avsnittet om balansräkningen.

Årets resultat

Årets redovisade resultat för staden totalt efter avsättningar uppgår till 881 mnkr och är enligt revisionskontorets bedömning i allt väsentligt rättvisande. Årets resultat före ianspråktaga avsättningar och nya avsättningar uppgår till 1 137 mnkr.

Balansräkningen

Enligt lagen om kommunal redovisning 5:2 framgår att balansräkningen skall redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång. Ställda panter och ansvarsförbindelser skall tas upp inom linjen.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen inte ger en helt rättvisande bild p.g.a. att det finns avsättningar som inte uppfyller kraven på god redovisningssed. Balansräkningen är uppställd enligt lagen om kommunal redovisning och omfattar tillräckliga noter. Bilagor/specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Nedan redovisas stadens balansräkning för 2011 och 2010.

Balansräkning (mnkr)	2011-12-31	2010-12-31
Anläggningstillgångar	56 299	54 086

Omsättningstillgångar	40 765	33 704
Summa tillgångar	97 064	87 790
Summa eget kapital	50 151	49 270
Summa avsättningar	12 964	12 102
Summa långfristiga skulder	8 114	2 427
Summa kortfristiga skulder	25 835	23 991
Summa eget kapital och skulder	97 064	87 790
Ansvars- och borgensförbindelser	927	1 178
Stadens pensionsförpliktelser	17 092	15 143
Leasingavtal operationell leasing	469	523

Omsättningstillgångar

I bokslutet för 2011 finns 2 000 mnkr bokfört under exploateringsfastigheter. Enligt god redovisningssed ska mark och fastigheter, vars syfte är att avyttras, redovisas som omsättningstillgång istället för anläggningstillgång. En sådan bedömning är också gjord i bokslutet då exploateringskontoret har definierat vilka tillgångar som avser omsättningstillgångar. Ytterligare steg kan med fördel tas under 2012 för att bättre utveckla exploateringsredovisningen så att bedömningar om vilka fastigheter som ska klassificeras som omsättningstillgång kan göras löpande. Staden har angivet detta som en avvikande redovisningsprincip i årsredovisningen.

Eget kapital

Eget kapital per 2011-12-31 uppgår till 50 151 mnkr och har ökat med 881 mnkr under året. I bokslutet för 2006 öronmärktes 850 mnkr avseende IT-utveckling (650 mnkr) och Ytterstadssatsning (200 mnkr). I samband med beslut om årsredovisningen för 2010 togs beslut om att ytterligare disponera 200 mnkr av eget kapital för Ytterstadssatsningen. I not till Eget kapital framgår att under åren 2007 - 2011 har 665 mnkr av dessa medel förbrukats. I bokslut 2011 föreslås att ytterligare 550 mnkr öronmärks för framtida IT-satsningar (t.ex. upphandling nytt ekonomisystem) och ytterligare 50 mnkr till Vision Järva och Vision Söderort.

Avsättningar

Pensionsavsättningar inklusive löneskatt uppgår till 3 892 mnkr och har ökat med 607 mnkr enligt beräkningar från SPP/SPV. Beräkningen av pensionskulden görs enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, RIPS07. Grunden för beräkningar är pensionsavtalet KAP-KL.

Som framgår av kommentarerna angående övriga avsättningar i resultaträkningen har avsättningar tagits i anspråk med 364 mnkr under 2011 och nya avsättningar med 620 mnkr har redovisats i årsredovisningen. Av de nya avsättningarna avser 604 mnkr infrastrukturella bidrag.

Beträffande de infrastrukturella bidragen finns en beräkning av idag beslutade åtaganden för staden. Posterna har kunnat styrkas genom avtal/överenskommelse med Staten, Banverket och Trafikverket och uppfyller därmed de krav som ställs på en avsättning enligt gällande rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning. De åtaganden som ingår redovisas nedan:

- E 18 Hjulsta-Kista (genomförandeavtal Trafikverket)
- Citybanan (genomförandeavtal Banverket)
- Norra Länken (genomförandeavtal Vägverket)
- Trafikplats Lindhagensgatan (genomförandeavtal Vägverket)
- Tvärbana Norr och övriga spårförbindelser (Stockholmsförhandlingen, Staten och Stockholmsregionen)
- Intunnling av Norra länken (genomförandeavtal Trafikverket)
- Intunnling Värtabana (genomförandeavtal Banverket)

Av balansräkningen framgår att den totala avsättningen för infrastrukturella kostnader uppgår till 7 910 mnkr, vilket överensstämmer med beräkning av idag beslutade åtaganden för staden.

Under 2011 har Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) gjort en omarbetning av rekommendation 10.1 Avsättningar och ansvarsförbindelser. Den nya rekommendationen (10.2) innebär en väsentlig principförändring. Avsättning får endast göras för legala förpliktelser och möjligheten att göra avsättningar för informella förpliktelser tas bort. Om tidigare upptagna avsättningar inte uppfyller kraven enligt den omarbetade rekommendationen ska justering ske som byte av redovisningsprincip. För stadens del finns tre tidigare upptagna avsättningar på sammanlagt 740 mnkr som inte uppfyller kraven enligt den omarbetade rekommendation. Vad gäller de avsättningar avseende utgifter för framtida verksamhet får dessa aldrig redovisas i balansräkningen. Vad gäller den avsättning som avser informell förpliktelse kan denna redovisas som ansvarsförbindelse. Förändringen skulle inte innebära någon effekt på balansomslutningen eller årets resultat utan påverkar endast klassificeringen mellan eget kapital och avsättningar.

Panter- och ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelserna inklusive pensionsskulden i förhållande till bokförda tillgångar uppgår till 18,6 % vilket visar att stadens tillgångar väl täcker de åtaganden som redovisas. Stadens pensionsskuld (intjänad till och med 1997-12-31) uppgår till 17 092 mnkr och har ökat med 1 949 mnkr jämfört med 2010.

Leasing

Rådets för kommunal redovisning rekommendation nr 13.1 angående redovisning av leasingavtal tillämpas av staden fullt ut. I årsredovisningen redovisas finansiell leasing med 1,3 mnkr och operationell leasing med 468 tkr. I not redovisas dessa åtaganden fördelade på förfallotidpunkter i enlighet med rekommendationen.

Kassaflödesanalys

Enligt lagen om kommunal redovisning skall kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas i en finansieringsanalys (kassaflödesanalys).

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är upprättad enligt god redovisningssed och redovisar betalningsflödena uppdelat på sektorerna löpande verksamhet, utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur, investeringar och finansiering. Likvida medel vid årets slut uppgår till 522 mnkr och ökningen under året uppgår till 615 mnkr.

Sammanställd redovisning

Syftet med att upprätta en sammanställd redovisning är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning, oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs.

Stadens redovisningsprinciper ska vara vägledande vid upprättandet av den sammanställda redovisningen.

I den sammanställda redovisningen ingår boksluten för Stadshuskoncernen, Stockholms stad och övriga bolag inom staden samt Storstockholms brandförsvarsförbund. Bolagens och brandförsvarsförbundets årsredovisningar har granskats av respektive auktoriserad revisor. Stadens bokslut har granskats av revisionskontoret.

Årets resultat i kommunkoncernen uppgår till 1 474 mnkr efter gjorda elimineringar (5 119 mnkr år 2010). Det försämrade resultatet beror på att mindre försäljningar som genererar reavinster har gjorts i koncernen Stockholms Stadshus AB. Staden redovisar ett positivt resultat på 881 mnkr och koncernen Stockholms Stadshus AB redovisar ett positivt resultat efter skatt på 642 mnkr.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Enligt revisionskontorets bedömning uppfyller den sammanställda redovisningen syftet att ge en helhetsbild av stadens ekonomiska ställning, resultat och åtaganden och är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och rådet för kommunal redovisnings rekommendation 8.2.

När det gäller tilläggsinformation kan denna förbättras genom att noter till resultat- och balansräkningens poster anges på samma sätt som kommunens samt redovisas jämte dessa. I nuvarande dokument finns endast noter till vissa poster. Dessutom bör det finnas noter till kassaflödesrapporten i de fall posterna inte går att utläsa ur resultat- och balansräkningen.

Bilaga 2

Revisionsrapporter under perioden april 2011 – mars 2012

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

- 2011:7** Granskning av persontransporter och skolskjutsar
- 2011:8** Intern kontroll i entreprenader och byggprojekt
- 2011:9** Samverkan kring barn som far illa eller att riskerar att fara illa
- 2011:10** Styrning och kontroll av stora investeringsprojekt
- 2011:11** Insatser för vuxna med missbruksproblematik
- 2012:1** Efterlevnad av stadens markanvisningspolicy
- 2012:2** Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen

Årsrapport 2011

KOMMUNSTYRELSENS EGEN VERKSAMHET

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN

Revisionskontoret

www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 D, 1 tr.

Postadress: 105 35 Stockholm

Telefon: 08-508 29 000

Fax: 08-508 29 399

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Kommunstyrelsens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för verksamhetsåret 2011 är tillfredsställande. För stadsledningskontorets verksamhet redovisas en positiv budgetavvikelse på 121,2 mnkr. Detta beror främst beror på senarelagda projekt samt vakanser samt att intäkterna blev högre än budget, vilket beror på ökade intäkter för visning av Stadshuset, uthyrning av lokaler samt medel för olika projekt.

Enligt revisionskontorets bedömning har kommunstyrelsen i huvudsak uppnått fastställda mål och genomfört i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Kommunstyrelsens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål och till de egna målen har ett flertal aktiviteter tagits fram. Enligt revisionskontoret bör verksamhetsberättelsen utvecklas när det gäller kommentarer till måluppfyllelsen. Bland annat bör det tydligare framgå om det är stadens totala måluppfyllelse som avses eller kommunstyrelsens egen verksamhet.

Lämnade prognoser under året har varit tillförlitliga.

Resultatet av genomförda egenkontroller i enlighet med intern kontrollplanen redovisas i verksamhetsberättelsen för 2011.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Kommunstyrelsens bokslut och räkenskaper för den egna verksamheten är rättvisande.

Innehåll	Sid
1 Årets granskning.....	1
2 Styrelsens resultat.....	1
2.1 Ekonomiskt resultat.....	2
2.2 Verksamhetens resultat.....	2
3 Styrning, uppföljning och kontroll	3
3.1 Styrelsens styrning och uppföljning under året	3
3.2 Intern kontroll	4
4 Styrelsens bokslut och räkenskaper	6
5 KF/KS Kansli.....	6

Bilagor

Bilaga 1 Revisionskontorets bedömningskriterier

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av kommunstyrelsens egen verksamhet avseende år 2011.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Styrelsens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Styrelsens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Styrelsens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

Årsrapporten har faktakontrollerats av stadsledningskontoret.

2 Styrelsens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om styrelsens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att kommunstyrelsens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Styrelsen redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2011.

Mnkr	Budget 2011	B o k s l u t 2 0 1 1			Budget- avvikelse 2010
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	2 099,1	2 035,5	63,6	3,0 %	109,1
Intäkter	662,1	661,2	-0,9	-0,1%	-49,4
Verksamhetens nettokostnader	1 437,0	1 374,3	62,7	4,4 %	59,7
Investeringsplan					
Utgifter	2,0	0	2,0		0,3
Inkomster					
Nettoutgifter	2,0	0	2,0		0,3

Av kommunstyrelsens bruttobudget utgörs ca 820 mnkr av centralt avsatta medel, bland annat för gemensamma IT-lösningar, omstrukturering, e-tjänster, ytterstadssatsning samt miljömiljarden.

För stadsledningskontorets verksamhet uppgår budgeten till 551 mnkr och här redovisas en positiv budgetavvikelse på 121,2 mnkr. Kostnaderna blev 92,3 mnkr lägre än budget, vilket främst beror på senarelagda projekt, medel för oförutsedda behov samt vakanser. Intäkterna blev 28,9 mnkr högre än budget, vilket beror på ökade intäkter för visning av Stadshuset, uthyrning av lokaler samt medel för olika projekt.

Budgeten för ersättning till utomstående organisationer och föreningar uppgår till 524 mnkr och utfallet blev 10,6 mnkr högre än budget. Detta beror på extra utbetalning till Storstockholms brandförsvärsförbund för att återställa förbundets underskott enligt balanskravet för 2010 och 2011.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen under år 2011 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt att kommunstyrelsen under året i allt väsentligt har nått årsmålen för kommunfullmäktiges indikatorer och genomfört de aktiviteter och uppdrag kommunfullmäktige har fastställt. Den verksamhet som är planerad enligt verksamhetsplanen har i stort genomförts.

En avvikelse finns när det gäller fullmäktiges verksamhetsmål ”Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i Europa”, där tre av fyra KF-indikatorer är delvis uppfyllda och en indikator inte är uppfylld.

Verksamhetsberättelsen omfattar två perspektiv när det gäller redovisning av måluppfyllelse, det vill säga kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt och kommunstyrelsens egen förvaltning. Enligt revisionskontoret bör verksamhetsberättelsen utvecklas när det gäller kommentarer till måluppfyllelsen. Bland annat bör det tydligare framgå om det är stadens totala måluppfyllelse som avses eller kommunstyrelsens egen verksamhet.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om styrelsen har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att kommunstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten är tillräcklig.

3.1 Styrelsens styrning och uppföljning under året

Lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat styrelsens verksamhetsplan för år 2011 och bedömer att styrelsens egna mål för verksamhetsområdet ansluter till kommunfullmäktiges mål. Till de egna målen har flera aktiviteter tagits fram.

Styrelsens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Styrelsen har lämnat följande ekonomiska prognoser under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2011	Tertial- rapport 2 2011	Bokslut 2011	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	2 071,7	1 992,8	2 035,5	-42,7	-2,1 %
Intäkter	662,1	605,3	661,2	55,9	8,4 %
Verksamhetens nettokostnader	1 409,0	1 387,5	1 374,3	13,2	1,0%

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i styrelsens tertialrapporter har varit god under året när det gäller nettokostnaderna.

Av tabellen framgår att kostnaderna blev 42,7 mnkr högre än i prognosen i tertialrapport 2 och intäkterna blev 55,9 mnkr högre. Sammantaget ger detta en nettoavvikelse med 13,2 mnkr eller 1,0 %. Det finns en svårighet att göra prognoser för kostnads- och intäktssidan eftersom central avsatta medel för staden redovisas här och det finns en osäkerhet hur stor del av dessa som kommer att ianspråkta under året.

3.2 Intern kontroll

Nämndens system för intern kontroll

Kommunstyrelsen har utifrån en väsentlighets- och riskanalys fastställt en internkontrollplan för den egna verksamheten och KF/KS kansli. Analysen har utvecklats, jämfört med föregående år, och omfattar enligt revisionskontorets bedömning processer som är väsentliga för verksamheten. Kopplingen mellan analysen och internkontrollplanen borde dock framgå tydligare. Det finns t.ex. risker konstaterade avseende att vissa indikatorer inte kommer att uppnås, men detta återspeglas inte i internkontrollplanen.

Resultatet av genomförda egenkontroller redovisas i verksamhetsberättelsen för 2011. Kontroller har inte helt genomförts i enlighet med planen. En brist är att kontroll av löneutbetalningar inte har genomförts i enlighet med planen.

Arvoden till förtroendevalda

Revisionskontoret har genomfört granskning av utbetalning av fasta årsarvoden och sammanträdesarvoden till förtroendemen i kommunstyrelsen. Syftet med granskningen är att bedöma styrelsens följsamhet till stadens regelverk och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har genomförts genom registeranalys av samtliga utbetalda arvoden under perioden januari – oktober 2011 till alla ledamöter och ersättare, kontroll mot förtroendemannaregistret, mot regelverket och mot samtliga förtroendevaldas underlag för fasta årsarvoden som skickats till serviceförvaltningen för registrering i LISA-systemet. Underlagen för sammanträdesarvoden har slumpvis kontrollerats. Därutöver har den interna kontrollen i form av efterkontroll av utbetalda arvoden kartlagts.

Granskningen av kommunstyrelsen har visat att samtliga utbetalda arvoden är korrekta. Kommunstyrelsen bedöms följa regelverket och har också en fungerande efterkontroll av utbetalda arvoden.

Projektredovisning

Med hjälp av konsult har en granskning av nämndens projektredovisning genomförts. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen vid hantering av projektmedel är tillräcklig samt om redovisningen är rättvisande. Under 2011 har ett 10-tal projekt pågått inom kommunstyrelsens ansvarsområde, både med extern och intern finansiering.

Granskningen har genomförts genom att två projekt valts ut för närmare granskning; ”Synpunkter- och klagomålshantering” samt ”Verksamhet och hälsa”.

Projektet *Synpunkter och klagomålshantering* syftar till att ta fram en gemensam e-tjänst för synpunkts- och klagomålshantering för stadens förvaltningar och bolag. Projektet ingår som en del i det av kommunfullmäktige beslutade E-tjänstprogrammet.

Projektet *Verksamhet och hälsa* syftar till att minska kort- och långtidssjukfrånvaro genom ökat individuellt ansvarstagande och inflytande på arbetsplatsen. Projektet drivs tillsammans med Upplands Väsby kommun och finansieras genom stöd från Europeiska socialfonden (ESF).

Den sammanfattande bedömningen utifrån de granskade projekten är att kommunstyrelsens interna kontroll vid hantering av projektmedel i huvudsak är tillräcklig samt att redovisningen av kostnader och intäkter i projekten är rättvisande.

Kundfakturering

Med hjälp av konsult har en granskning av kundfaktureringen inom visningsenheten genomförts. Antalet kundfakturer för 2011 uppgår till 1 124 stycken och de totala intäkterna uppgår till 11,3 mkr. Granskningen har utförts via genomgång av rutinerna för kundfakturering samt genom registeranalys. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig samt om redovisningen är fullständig och rättvisande.

Utifrån granskningen har följande konstaterats:

- kommunstyrelsen har tagit fram regler och riktlinjer för kundfaktureringsenheten, vilka tillämpas av visningsenheten.
- löpande avstämningar sker av visningsenhetens kundfordringar.
- avstämning sker mellan kundreskontran och ekonomisystemet.
- uppgifter i redovisningen är aktuella.
- all kundfaktureringsenheten sker utifrån skriftligt underlag .

Revisionskontorets samlade bedömning är att den interna kontrollen är tillräcklig och att redovisningen är rättvisande.

4 Styrelsens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om styrelsens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att kommunstyrelsens bokslut och räkenskaper för år 2011 är rättvisande.

5 KF/KS Kansli

Kansliet redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2011.

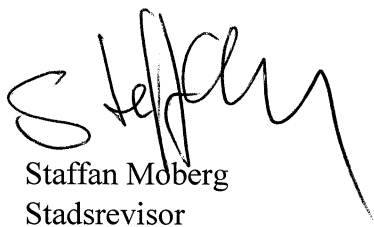
Mnkr	Budget 2011	B o k s l u t 2 0 1 1			Budget- avvikelse 2010
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	14,9	17,3	-2,4	-16,1 %	-0,6
Intäkter	0,6	3,4	2,8		0,7
Verksamhetens nettokostnader	14,3	13,9	0,4	2,8 %	0,1

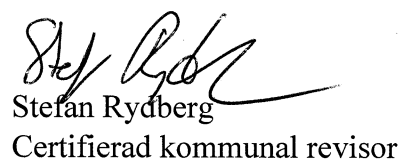
Kansliet redovisar en positiv budgetavvikelse med 0,4 mnkr. Orsaken till avvikelsen för kostnaderna respektive intäkterna beror främst på att kostnader för ett E-tjänstprojekt har bokförts under kansliet och även motsvarande intäkt.

STADSREVISIONEN
REVISIONSKONTORET

7 (7)
2012-03-22

Staffan Moberg
Stadsrevisor

Stefan Rydberg
Certifierad kommunal revisor

Bilaga I

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning, uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.